



WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Z Wiednia d. 3. Lipca. —

NN. Cesarstwo Ichmość powrócili onegdaj z południa w pożądanym zdrowiu do C. K. zamku w Laxenburgu z podróży do Lambach przedsięwziętej.

Król. Węgierski Kanclerz nadworny Xiążę Kohary dotknięty apoplexyją d. 27. Czerwca wieczorem w zamku C. K. Ministra Stanu i Konferencyi Hrabiego Karola Zichy na Karlburgu, gdzie przybył dla odwiedzenia tegoż Hrabiego, pomimo użytego ratunku, nie mógł być przywrócony do życia.

Wielką jest strata, jaką poniósł kraj przez ten niespodziany przypadek śmierci tak zasłużonego męża, a szczególniej da uczuć się ona w jego oyczynie, dla której pomysłności poświęcał wszystkie siły swoje na urządzie przez siebie sprawowanym.

Wczoraj (d. 2. b. m.) z południa między 5 i 6 godziną szła silna burza w kierunku z północy za wschód przez Wiedeń. Piorun uderzył w kilku miejscach; mianowicie w mieście w były kościół Minorytów teraz włoski narodowy; na gościńcu, na Wiedeniu, w Lichtentbale i t. p. Burza ta towarzyszył deszcz silny, który powietrze cokolwiek ochłodził. (Ciepło doszło onegdaj \pm 26° Reaumura.) Po burzy nastąpił piękny wieczor. Dzisiaj znowu bardzo parno.

Z Tyrolu. — W d. 23. Czerwca o godz. 8 $\frac{1}{2}$ dały się uczyć w Insbrucku dwa lekkie wstrząśnienia ziemi; nie równie uciążliwsze było d. 24. rano o godz. 3 $\frac{1}{4}$, któremu towarzyszył gwałtowny szum, i którego ruch na wzór fali na wodzie sprzętami w pokojach i ludzmi w łóżkach dosyć silnie wstrząsał, nakoniec niektórzy utrzymują, że i d. 24. z południa około 5 godz. uważali także lekkie wzruszenie. W Tryencie i Ravaredo postrzeżono także w d. 24. Czerwca wstrząśnienia ziemi.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Podług gazet Meksykańskich, tameczny Posel Zjednoczonych Stanów Ameryki północnej, który

był powodem, iż traktat handlowy między gliją a Meksykiem nieprzyszedł do skutku, żądał inia, aby w tymże traktacie wyrażono, iżby podczas wojen morskich towary ładowane na okrętach neutralnych, uważane były także jako własność Mocarstwa neutralnego. Żądanie to miało być główną przyczyną, że Meksyk nie chciał potwierdzić tego traktatu.

Komora celna w Vera-Cruz spłonęła ogniem z częścią towarów, w wartości 5 do 600,000 dolarów.

Prezydent Bolivar, który był przybył do Lymy z wyższego Peru dla otwarcia Kongresu Peruwiańskiego, przeznaczył na tenże dzień 20. Kwietnia.

Ostatni Hiszpański Gubernator zamku Kallao, P. Rodil, po poddaniu twierdzy opuścił kraj na fregacie Angielskiej.

Zjednoczone Stany Ameryki północnej.

Już i na posiedzeniach Senatu Washingtonskiego dają się niekiedy słyszeć ostre mowy. Przytaczamy probkę osobistej urazy, której się dopuścił stary Wirgiński Demokrat Senator Randolph przeciwko Prezydentowi P. Adams z powodu wystąpienia Posła na Kongres Panamski, czemu P. Randolph zupełnie przeciwny: »Wszyscy dawni federalisci*) tak ieden jak drugi złączyliby się byli przeciwko terazniejszej Administracyi. Tem samem uznał on, że PP. Adams oyciec i syn byli Monarchistami i że oyciec chciał nas wrzucić w Monarchią.« Poselstwo syna do Izby względem Kongresu Panamskiego uznał za zbrodnie stanu (*high misdemeanor*.) Od świętego Jana chrzciciela nie było zgubniejszego Dworu (*court*) jak terazniejszego Prezydenta; postępują otwarcie podług zasad kupieckich, aby każdy miał swoją cenę, za jaką go mieć można; przekupiono Senatorowi, i drukarnie przekupiono. Mówił o «*miłosnych*» które przed mianowaniem P. Adams między jego oycem a P. Jefersonem, dawniej największym politycznym Antagonistą były pisywane, aby synowi pierwszego pomódz do urzędu.

*) Mniema mężow, którzy w ciągu ostatniej wojny w Nowey Anglii do osławioney „zgody Hertfordzkiej“ połączeni, która oderwaniem się od Związku zagrozała, gdyby ówczesna polityka tegoż do pewnego punktu posunęła się była.

P. Randolph oznajmił swoje postanowienie wznieść swój głos, dla obudzenia ludu ze snu, dotknął powodów wniesionych przez Governora Branch przeciwko Poselstwu do Panamy, które nie są zbite i nie dozbicia, i rzekł: w istocie przykro mu to udrzeczenie iakiego obrońcy przywłaszczenia Władzy wykonawczej doznawać musieli, niesłusznie że tak silne brytany duszą biedne szczury »Mości Panie powiedziałem szczury? Są to tylko myszy!« Z powodu tego wyrazu chciał P. Bell z New-hampshire, abym owce zwrócono do porządku, co jednak nie nastąpiło.

Młody Hrabia Szwedzki Posse, małżonek córki Lucyana Buonapartego zszedł z tego świata.

Wielka Brytania i Irlandyia.

Uchwałą ostatniego Parlamentu wydana ustawa, na mocy której dotychczasowe ustawy zakazujące wprowadzenia obcych towarów iedwabnych z d. 5. Lipca b. r. przestają obowiązywać, została teraz ogłoszoną. Podług tej ustawy, która do 1828 trwać będzie, pobierana będzie przy wprowadzeniu od surowego iedwabiu mała opłata, a od matery iedwabnych, w celu dania opieki krajowemu przemysłowi cto pewnie oznaczone.

P. Kanning obrany został Reprezentantem z Newport.

W Dublinie oprócz P. Moore wybrano do Izby Niższej także P. Henry Grattan, drugiego syna Mowcy parlamentowego tegoż imienia.

Gazeta nadworna donosi o mianowaniu nowych Parów. Hrabia Bristol (Par Angielski) został Margrabią Bristolu, Margrabia Thomond (Par Irlandyi) Parem Angielskim pod tytułem: Baron Tadcaster, Margrabia Clanricard Parem Angielskim, pod tytułem: Baron Somerhill, Hrabia Balcarras, pod tytułem: Baron Wigan, i Wice-Hrabia Northland, pod tytułem: Baron Ranfurly, Parem Angielskim. Sir Charles Long będzie Lordem Farnborough, Sir John F. Leicester Lordem Tabley, Stuart Wortly Mackenzie, Lordem Wharmliffe, Charles Duncombe, Lordem Feversham i Charles Rose Ellis Lordem Seafort.

W Londynie odebrano wiadomości z Rio-de-Janeiro do d. 24. Kwietnia. Cesarz przybył tamże w d. 1. t. m.

Komodor Sir James Brisbane przywiózł Admirałowi następujący list Kapitana Chad, z okrętu the Alligator, z którego okazuje się, że kroki nieprzyjacielskie przeciwko Birmanom znowu rozposzęły się.

Melloum d. 20. Stycznia. Ponieważ czas do ratyfikacji traktatu przeznaczony upłynął a naczelnicy Birmańscy trwali w swoich dwoyznacznych czynnościach, tedy niepozostawało nic innego naczelnemu Wodzowi, iak rozpocząć znowu kroki

nieprzyjacielskie, co wczoray z szczęśliwym wykonał skutkiem. Nieprzyjaciel został zupełnie pobity i Melloum wzięte z działami, okrętami zapasami żywności, amunicyi i cokolwiek pieniędzy.

Powzięcia wszystkich warowni szturmem z wielką stratą cofnął się nieprzyjaciel. Waleczny Pułkownik Sale i Major Frith zostali ciężko ranieni; w zabitych i rannych liczymy tylko 20 ludzi.

Fregata Rossyyska »Przedsięwzięcie« pod Kapitanem Kozebue, przybyła ze swojej odkrywczej podróży w d. 15. Czerwca do Portsmouth.

Angielskie gazety zawierają obszerną wiadomość o nabożeństwie żałobnem ku pamiętce muzyka K. M. Webersa, odbytem w kościele katolickim w Moorfields.

Zwłoki niesiono tamże z mieszkania zmarłego; wszystkie znakomite osoby, szczególnież wszyscy muzycy Stolicy byli na tym obrzędzie; tak był kościół napełniony, iż zaledwie oddechać można było. Wspaniałość nabożeństwa żałobnego wielkie uczyniła wrażenie, i wielu z obecnych aż do teraz poruszonych zostało.

Ślawny Radykalista Hunt, który od niejakiego czasu iest fabrykantem szuwaxu i surrogatu kawy wystąpił iako Kandydat z Hrabstwa Sommerset. Pierwsze wybory zasły tam w d. 13. Czerwca; Hunt mówił długo, i oddał się dowolności iakiej w takich zdarzeniach retorowie używają. O innych dwóch Kandydatach, swoich współubiegaczach PP. Lethbridge i Dickinson mówił, iak sobie wystawić, wszystko złe. Zarzucają mi, rzekł ón, że handluję szuwaxem, niechce się w tej mierze usprawiedliwiać, albowiem gdybym mówił o moim zatrudnieniu, tedy nieprzyjaciela moi nie zaniedbaliby powiedzieć, iż to czynię w zamiarze, abym fabrykat moy ogłosił w pismach publicznych bez kosztów za umieszczenie, z resztą dodał, iezli iestem fabrykantem szuwaxu; tedy i P. Dickinson iest także fabrykantem szuwaxu chociaż innego rodzaju, uniemam Negro-waxu. Ten człowiek, rzekł, wskazując palcem na P. Dickinsona, który obok niego siedział, i kawatka niezdie chleba, któryby nie był zmaczany w krwi jego bliźniego! Członkowie Duchowienstwa Angielskiego mówił daley, są moimi nieprzyjaciółmi, bo ich wzywam, aby wykonywali przepisy swojego Boskiego mistrza. Adwokaci są moimi nieprzyjaciółmi, albowiem wiedzą, że zasady, których bronie, nadałyby ludowi wolność, i pomyslnosc, czego naturalnie lękać się muszą; ponieważ wiadomo, iż tylko przy ucisku ludu utrzymywac się mogą. Narescie gazety prześladają mnie, ponieważ rzemioście ich, od tego dnia, w którym zmieszane byłyby powiedzieć prawdę, nie byłyby warte więcej szeląga!— W tym tonie mówił ieszcze długo P. Hunt, i każdy jego wyraz pospolstwo

otworzywszy usta i nadstawiając uszy słuchało i łuczniemi przyymowało okłaskami przy odgłosie: »Niech żyje Hunt! wśród tego słyhać było także: »Huncie nie kłam! Huncie! Nie chcemy szwaxu i t. p.« Poll miał się rozpocząć w d. 19. Czerwca. (Jestto urna, w którą głosy zbierają.)

Niemcy.

Król Jegomość Hanaowerski wydał pod d. 9. Maia w Karlonhouse rozporządzenie dotyczące się paszportów w Królestwie Hannowerskiem, aby w różnych prowincjach zarząd policyi obcych i paszportów w takim sposobie został urządzony, by z iednój strony miano należyte względy na bezpieczeństwo powszechnie, a z drugiey, by podróżni nie ulegali ograniczeniom i zbytecznym trudnościom. Stósownie do tego rozporządzenia król. Gabinetowe Ministerium wydało pod d. 30. z. m. obszerną instrukcyą.

Na posiedzeniu Seymu Związku Niemieckiego d. 8. Czerwca złożono wyrok Sądu appellacyjnego W. Xięstwa Heskiego iako Sądu polubownego w sprawie między Prussami, Bawaryą, Frankfortem i Xięstwem Heskiem, dotyczący się żądania exekutorów testamentu zmarłego Elektora Trewierskiego, Zaległość pensyi zmarłego Elektora 25,804 ZR. powinna być w stosunku nabytych krajów wypłacona. Z powodu szczególnych wniosków przeciwnych i zarzutów, Mocarstwa pojedyncze dotyczących się, wyznaczono terminu do załatwienia. Resztę zostawiono ich wyrokowi.

Podług uwiadomienia król. Bawarskiey administracyi pocztowey z d. 20. Czerwca, począwszy od d. 1. Lipca zaprowadzony będzie szybkowóz pocztowy między Monachium, Augsburgiem, Ulmem i Sztutgardem, a żąd przez Karlsruhe do Strasburga, i w skutek tego urządzania podróżni przedzwy będą odbywać podróż; n. p. szybkowóz, który w Niedzielę o godzinie 6 rano wyjdzie z Monachium, stanie w Poniedziałek w Sztutgardzie i we Wtorek z południa w Strasburgu. Z tym szybkowozem, który odchodzić będzie w Niedzielę a Srodę z Monachium do Sztutgardu, połączy się także we Srodę dylizans z Augsburga przez Ansbach i Wirzburg do Frankfortu; dotychczasowy między Augsburgiem a Ulmem dylizans, i gońcy poczty listowey ustana.

Prussy.

Król Jegomość przedłużyć dla kupców »Szczesna pozwolone im składy wolne na towary morzem przychodzące i wychodzące, a to do końca roku 1830.

Królestwo Polskie.

Gazety Warszawskie zawierają następujące Postanowienie Namiestnika Królewskiego z dnia 20go Czerwca r. b.:

W imieniu Najias. MIKOŁAJA Igó. Cesarza Wszech Rossyy, Króla Polskiego i t. d. i t. d.

Zważywszy z iednój strony, że termin prekluzyy do zakładania appellacyi od decyzyy Komisyy hpoteczney Woiewództwa Krakowskiego, przez Komisyya Rządową Sprawiedliwosci, obwieszczeniem z d. 1. Kwietnia r. b. wydaném, a d. 10. t. m. w Nrze. 57. Gaz. Warsz. publikowaney, z powodu przypuszczenia iak nayszybszego obywateli Woiewództwa Krakowskiego do dobrodzycystwa korzystania z ustanowionego prawem Seymowém Towarzystwa Kredytowego, i z powodu decyzyi naszey w Radzie administracyney d. 9. Maia r. b. wydaney, Dyrekeyi ogólowey i Dyrekeyiom szczególowym iuz obiawioney, przedłużonym być nie może; — zważywszy z drugiey strony, iż pozwy do appellacyi od decyzyy Komisyy hypoteczney, lubo przed d. 1. Lipca r. b. przez Prokuratoryą Jeneralną pozakładane, iednak przed d. 1. Lipca r. b. stronom z wielu powodów nie będą mogły być podoreczane; — zważywszy naostatek, że ilość funduszów do dóbr w Woiewództwie Krakowskiem meldowanych, jest nader znaczna, których, dla niemożności doreczenia w czasie prekluzyynym pozwów do appellacyi, na niebezpieczeństwo utraty wystawiać nie można, tém bardziey, że we wszystkich innych Woiewództwach, dla ocalenia ich, terminu nawet prekluzyine do zakładania appellacyi przez nas udzielone były: — na przełożenie zatem Komisyy Rządowey Wyznań religiynych i Oswiecenia publicznego, postanowiliśmy i stanowimy: Art. 1. Do wręczenia wszelkich pozwów do appellacyi od decyzyy Komisyy hypoteczney nad regulacyą dóbr ziemskich w Woiewództwie Krakowskiem zapadłych, przez Prokuratoryą Jeneralną zakładanych, przed dniem 1. Lipca r. b. datowanych, termin ostateczny, co do Woiewództwa Krakowskiego, do d. 1. Września 1826 r. przedłużamy, czy to Prokuratorya Jeneralna, czy strony prywatne przeciw Prokuratoryi Jeneralney appellować będą. — Art. 2. W każdym przypadku odwołania się od decyzyy hypotecznych Woiewództwa Krakowskiego, Sąd, na żądanie Prokuratoryi Jeneralney, winien udzielić iedną sześciomiesięczną dylacyą, czy to Prokuratorya Jeneralna iako strona appellująca, czy też iako zaappellowana, czynić będzie. — Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczone być ma, Komisyy Rządowey Sprawiedliwosci polecamy. — (podp.) »Zaiączek.«

Urządzenie,

tyczące się handlu tranzytowego bydłem z Rossyi przez Królestwo Polskie do Austryi i Pruss.

(Ciąg dalszy.)

Zwrot Kaucyi.

§. 22. Za nadejsciem do Komory wchodowey tak poświadczonego listu awizowego, iakoteż za zwróceniem iey świadectwa depozytowego na złożoną kaucyją, również według powyższych przepisów poświadczonego, kaucyja interesantowi zwróconą będzie w zupełności, jeżeli ją żaden kredyt cła nie ciąży, lub w razie przeciwnym, po potrąceniu należności Skarbowey za pozostałą w kraju ilość wotów podług adnotacyi na świadectwie depozytowem przez Urzędy Skarbowe poczynionych. — W reszcie wydanie kaucyi pokwitowane być ma przez odbierającego na świadectwie depozytowem, to zaś ostatnie do rejestrów komory iako dowód dołączone.

Zatrzymanie Kaucyi.

§. 23. Jeżeli zaś po upływie iednego miesiąca nad czas listem awizowym dla przeyscia wotów przez Królestwo Polskie zakreslony, lub w razie pozostawienia ich na paszy w Królestwie po upływie dwunastu miesięcy nad powyżey wyrażony termin, list awizowy Komorze wchodowey zwróconym wcale nie będzie, albotę z uwiadomieniem o nie wyisciu transportu nadeydzie, natenczas Komora wchodowa winna jest o zdarzeniu tém swęy Kommissyi Woiewódzkiej natychmiast donieść i process defraudacyiny przeciwko tranzytującemu uformować. — Jednocześnie za tém kaucyja złożona na pewność wyiscia wotów ma być do przychodu kassowego zaciągnięta, a druga połowa należności, tudzież wartość przemyczonych wotów iako kara niemnięj kosztu processu, według całej surowości przepisów obowiązujących na winnym dochodzoną.

Powrót zbydłem nazad do Rosyyi.

§. 24. Gdyby kto doprowadziwszy bydło na tranzyto przeznaczonę do Komory wychodowey, postanowił wrócić się z niem do Rosyyi, to mu odmówionem nie będzie. — W powrocie wszakże winny być zachowane wszystkie przepisy, iakie dla przechodu bydła przez kraj są wskazane. Po przeysciu bydła za granicę Królestwa Polskiego, powrót tylko w tym razie będzie mu dozwolonym, jeżeli nowa kaucyja na zabezpieczenie rzeczywistego wyiscia wotów złożoną zostanie.

Powrót handlarzy i ich ludzi z zagranicy.

§. 25. Powracający z zagranicy handlarze bydła tranzyto przez Królestwo Polskie przechodzącego, tak właściciele, iakoteż ich kommissanci, służący, niemnięj użyci do pędzenia ludzie, zostaną wolno i swobodnie przepuszczani do miejsc

ich zamieszkania. Żydzi nie będący mieszkańcami Królestwa Polskiego iednakże tylko przez Komorę 1. rzędu i za opłatą biletów celuych, tudzież za dopełnieniem innych obowiązujących ich w ogólności przepisów przepuszczani będą.

§. 26. Dla ułatwienia handlu tranzytowego bydłem z Rosyyi przez Królestwo Polskie, Ministerstwo Finansów Cesarstwa Rosyyiskiego i Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu Królestwa Polskiego, wydadzą rozporządzenia, iżby wszelkie wynikające z niniejszych przepisów formy deklaracyiów, świadectw i t. p. pisem, iakoteż marszruty w ięzykach obudwu krajów wydrukowane, do wiadomości publiczney podane i na drzwiach w urzędach Komor celnych i urzędach na punktach do sprawdzania transportu bydła przeznaczonych przybitemi były, oraz, iżby interessenci mogli otrzymać exemplarze marszrut za najumiarkowaną cenę, przy expedycyi na Komorach granicznych.

§. 27. Gdyby handlniacy przy expedycyi bydła na tranzyto przeznaczonę, tak na Komorach granicznych, iakoteż w przeczodzie przez kraj Królestwa Polskiego, mieli powód do słusznych zażaleń, a Władze w §. 3. niniejszych przepisów wymienione takowych nie załatwiły, mogą takowe z dowodami wniesć do znajdujacego się w Królestwie Polskiem Jeneralnego Ajenta Ministerstwa Finansów Cesarstwa Rosyyiskiego, który zniesie się z Kommissyją Rządową Przychodów i Skarbu, dla wyiednania im sprawiedliwości.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Rosyyia.

Dzienniki Petersburgskie umieściły obszerny opis przeprowadzenia zwłok spoczywajacęy w Bogu N. Cesarzowey Elżbiety. W Bielu na żałobnem nabożeństwie znajdowało się mnóstwo przybyłego ludu z dalekich okolic. Karawan ciągnęli obywatele przez całe miasto, które wystawiało tkliwy obraz powszechnęy żałosci: każdy z obecnych cisnął się, aby mógł ucałować trumnę, w której spoczywają czei godne zwłoki. Z takimż uczuciami boleści zgromadzili się mieszkańcy Gubernii Kałuskiej dla towarzyszenia smutnemu obrzędowi. Znacomici obywatele przybywali z miejsc nawet odległych. W głównych miastach, przez które orszak żałobny przechodził, iak najdostojnięj urządzono obrzęd; niesiono ordery, które miały być N. Pani ozdobioną, iako to: Hiszpański Maryi Ludwiki, Śgo Jana Jerozolimskiego, Śtey Anny, Śgo Alexandra Newskiego, Śtey Katarzyny i Śgo. Andrzeia pierwszego wezwania.